

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Antonia Larrañaga Gabilondo

*Azkoitia,
Gipuzkoa
(1914-2012)*

Aurkibidea

Biografia

1914an jaio zen Elgoibarren eta bertan bizi izan zen 9 urtera arte. Gurasoak ere elgoibartarrak zituen. 7 urterekin hasi zen Elgoibarrera eskolara joaten eta jaunartzea egin arte bertan ibili zen. Elgoibarren egin zuen jaunartzea eta handik berehala Elgoibarko etxea saldu eta Astarbe ("Kukuerrri") auzoko Letetxo baserrira joan ziren bizitzera. Han bizi zela, Loiolara joaten zen ikastera eta ama-alaba batzuk izan zituen irakasle. Lanean Donostian aritu zen "Duque de Mar" izeneko txaletean, konde baten etxean. Mendizabal baserriko semearekin ezkondu zen Azkoitian eta bertan bizi izan zen ordutik.

Zintak

AZK-021

- **Proiektua:** Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-04-10
- **Iraupena:** 50 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber

Pasarteak

1. Elgoibarren jaio eta bederatzi urterekin Azkoitiko Kukuerrira bizitzera

- **Erref:** AZK-021/001
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>1914an jaio zen Elgoibarren eta handik bederatzi urterekin Kukuerrira joan zen. Gurasoak elgoibartarrak zituen, ama Bailederrekoa eta aita Antxietakoa zituen.</p>

2. 14 urterekin zerbitzari Duque de Granada-renera

- **Erref:** AZK-021/002
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:01:24. **Bukatu:** 00:02:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Elgoibartik Kukuerrira bizitzera joan zirenean ganadu eta guzti joan ziren; txahalak eta behiak zituzten orduan. Etxejabeak Loiolara joan ziren bizitzera eta beraiek jarri ziren bertan. 14 urterekin Duque de Granada-renera joan zen zerbitzari lanetara.

3. Eskolan neska-mutilak elkarrekin Elgoibarren

- **Erref:** AZK-021/003
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:02:56. **Bukatu:** 00:05:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Eskolan Elgoibarren ibili zen zazpi urterekin hasi eta 11 urtera bitartean. Idazten eta irakurtzen eta dotrina ikasten zuten. Gustuko zuen irakurketa. Neska-mutilak batera joaten ziren eskolara. Elgoibarko maistrak izan zituen. Kukuerrira joan zirenean ama-alaba batzuk irakatsi zioten. Jaunartzea egin zuen egunean utzi zuen eskola.</p>

4. Jaunartzea egin aurretik dotrina ikasi behar

- **Erref:** AZK-021/004
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:05:14. **Bukatu:** 00:06:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Jaunartzea egin aurretik dotrina ikasten zuten, derrigorra zen eta. Bi jaunartze egiten ziren orduan.</p>

5. Neskame Duque De Granada-renean eta Donostian

- **Erref:** AZK-021/005
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:06:23. **Bukatu:** 00:08:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Etiketetik kalera ordubeteko bidea zuten. 14 urterekin Duque De Granada-renean hasi zen neskame lanetan eta geroago Donostiara joan zen. Donostian 8 neskame egon ziren lanean; etxe hartako kontuak eta egin beharreko lanak kontatzen ditu. Goizean goiz jaiki eta gauean 12etan oheratzen ziren.

6. Errotan gariaren truke irina

- **Erref:** AZK-021/006
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:08:59. **Bukatu:** 00:11:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Garia
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera
- Baserrria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Soroan artoa, garia eta arbia egiten zituzten. Ogia askotan egiten zuten etxean, masa egin eta labean sartzen zuten. Kalera gutxitan joaten ziren eta etxean egin behar izaten zuten jatekoa. Errotara garia eramane eta truke irina hartzen zuten. Astoa hartuta ibiltzen zen eta bakarrik joan ohi zen gehienetan.</p>

7. Artzain eta gaztak egiten

- **Erref:** AZK-021/007
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:11:12. **Bukatu:** 00:13:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriri lotutako lanbideak

Laburpena:

10 senide ziren etxean eta eskolatik irteterakoan etxerako bide sail luzea izaten zuten eta ez zuten askorik jolasten. Artzain egoten zen etxetik gertuko mendira, 18 ardi inguru zituzten. Ardi jeizten eskuz aritzen zen anaiarekin; gazta egiten zuten bai amak eta baita Antoniak berak ere. Gazta nola egiten den azaltzen du.

8. Baserriko lanetan

- **Erref:** AZK-021/008
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:13:58. **Bukatu:** 00:16:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriri lotutako lanbideak

Laburpena:

Ardi-larrua saldu egiten zuten eta diru pixka bat atera ohi zuten. Arkumeak saltzen zituzten eta harakinak hiltzen zituen. Sagardoa egiten zuten etxean. Arbia jorratzen eta bestelako lanetan ere aritzen ziren idi eta behiekin lagunduta.

9. 40 urtez kalera etxez etxe esnea saltzera

- **Erref:** AZK-021/009
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:16:38. **Bukatu:** 00:17:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Esne-behiak zituzten eta esnea kalera saltzen ibili zen 40 urtez. Etxez etxe saltzen zuen, astoa lagun hartuta. Diru gutxi lortzen zuten.

10. Neskek ere baserrian mutilek bezalaxe egiten zuten lan

- **Erref:** AZK-021/010
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:17:34. **Bukatu:** 00:18:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Josten ez zen askorik aritu eta zekien apurra amak erakutsi zion. Neskek baserrian mutilek bezalaxe lan egiten zuten. Antonia anai-arrabetan zaharrena zen.

11. Etxean urik ez eta erre kara joan behar

- **Erref:** AZK-021/011
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:18:22. **Bukatu:** 00:20:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

<p>Etxean ez zuten urik eta marmita hartuta joaten ziren ur bila; ontziak garbitzera ere erre kara joaten ziren. Arropak garbitzeko lixiba egiten zuten 15 egunean behin. Baziren xaboiak orduan ere: "txinbo" eta "lagarto".</p>

12. Neskame zegoenean festarako astirik ez

- **Erref:** AZK-021/013
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:20:35. **Bukatu:** 00:21:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

<p>Erromeriara 3-4 aldiz joan zen bakarrik Martirietara, ez zitzaion dantza gustatzen eta. Neskame egon zenean jai bakarra izaten zuen libre eta ez zuten festarako astirik izaten.</p>

13. Hilean 10 duroko soldata neskame lanean

- **Erref:** AZK-021/014
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:21:18. **Bukatu:** 00:23:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Neskame egon zeneko jabeak aberatsak ziren eta 10 duro irabazten zituen hilean. Gaztelaniaz hitz egiten zuen eta ondo moldatzen zen. Gaztelaniaz hantxe ikasi zuen, eskolan ez zuen batere ikasi eta.

14. Dukeen etxean neskame

- **Erref:** AZK-021/015
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:23:17. **Bukatu:** 00:24:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

20 urterekin etxekoandreak Madrilgo etxera eraman nahi zuen neskame, baina ez zuen nahi izan. Oso aberatsak ziren nagusiak, dukeak ziren.

15. Mendizabalgo semearekin ezkondu zen Azkoitian

- **Erref:** AZK-021/016
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:24:27. **Bukatu:** 00:26:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>22 urterekin Mendizabal baserriko semearekin ezkondu zen. Ezagutu zueneko kontuak kontatzen ditu. Azkoitiko parrokiari ezkondu ziren. Banketea tabernan egin zuten eta ez ziren ezkon-bidaiara joan etxean lana zegoelako.</p>

16. Gerra denborako bizipenak

- **Erref:** AZK-021/018
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:26:45. **Bukatu:** 00:29:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra garaian, ezkondu eta 4 hilabetera, gizona gerrara eraman zioten urte eta erdirako. Etxe inguruan pasatako soldaduak eta tiro-hotsak gogoan ditu. Ganadua ukuiluan izaten zuten, kanpora ateratzeko beldurrez. Gosea pasa zuten dirurik ez zutelako, eta ogia etxean egiten zuten.

17. Otorduetako janaria: babak eta txerrikia

- **Erref:** AZK-021/020
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:29:50. **Bukatu:** 00:32:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Orduko eguneroko otordua baba, taloa eta txerrikia izaten ziren. Aitonak hiltzen zuen txerria eta gazi kutxetan mantentzen zuten okela. Odolkiak eta txorizoak berak egiten zituen. Arrainik ez zuten jaten. Odolkiak eta mondejuak auzora eramaten zituzten.

18. 20 baserri inguru bailaran

- **Erref:** AZK-021/021
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:32:24. **Bukatu:** 00:33:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Gizona auzolanean askotan aritzen zen garia jotzen, belarretan eta bestelako lanetan. 20ren bat baserri zeuden bailaran eta denak baserritik bizi ziren.

19. Mezetara igandero; arrosarioa egunero errezatzen zen

- **Erref:** AZK-021/024
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:34:36. **Bukatu:** 00:35:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Igande goizean zazpietarako joaten zen mezetara eta gizona beranduago

joaten zen. Etxean arrosarioa egunero erreztatzen zuten bost misteriokoa. Konfesatzera joaten ziren.</p>

20. Orduko janzkera

- **Erref:** AZK-021/026
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:36:39. **Bukatu:** 00:38:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Soineko eta jertseak erabiltzen zituzten, kalerako zapatak eta etxean abarkak. Kalera abarkekin jaitsi eta han aldatu ohi zituzten. Arropak kalean erosten zituzten. Baserritar jantzirik ez zuen erabiltzen.

21. Azkoitiko prozesioak eta "Mariaren alabak" kongregazioa

- **Erref:** AZK-021/027
- **Iraupena:** 0:04:46. **Hasi:** 00:38:12. **Bukatu:** 00:42:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Azkoitiko prozesioetara joaten zen. Arantzazura egindako bidaia aipatzen du. Azkoitian santu asko izaten ziren eta mutilek eramaten zituzten. Anekdota bat aipatzen du. "Mariaren alabak" kongregaziokoa izan zen. Hilero zinta jantzi eta mezetara joaten ziren eta ez zuten lotuan dantza egiterik izaten.

22. Erromeriak; neska-laguntzea

- **Erref:** AZK-021/028
- **Iraupena:** 0:00:18. **Hasi:** 00:42:58. **Bukatu:** 00:43:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Martirietan izaten ziren erromeriak eta garai hartan goiz izaten ziren, gainera. Neska-laguntzeak zer izaten ziren azaltzen du. Berak bakarrik hazi zituen 10 seme-alabak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-14

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com